

دفترچه راهنمای پژوهش

عنوان واحد: معاونت پژوهشی

تاریخ: ۹۸/۲/۲۸

ro@mehralborz.ac.ir

www.mehralborz.ac.ir

یادگیری هدفمند،
توسعه هوشمند

مقدمه

در دنیای امروز، دانایی یکی از محورها و شاخص‌های اصلی پیشرفت و تعالی هر جامعه به شمار می‌رود. سنجش سطح دانایی به میزان تولید و مصرف اطلاعات و گسترش دانایی به دسترسی سریع و آسان به منابع علمی موثق وابسته است. دانسته‌های ما یا با مطالعه منابع اطلاعاتی موجود و یا بنا به پژوهش‌هایی که خود انجام می‌دهیم، به دست می‌آید.

اگر این دانسته‌ها بر پایه نتایج پژوهش‌های قبلی باشد، در واقع به مصرف اطلاعات پرداخته‌ایم و اگر مبتنی بر مشاهدات و تحلیل‌های جاری باشد، تلاش ما به تولید اطلاعات منجر شده است؛ بنابراین، منبع اصلی تولید اطلاعات و دانش جدید در واقع حاصل فعالیت‌های پژوهشی است که انجام می‌گیرد. پژوهش در هر موضوع، به هر گونه و در هر سطحی که انجام شود، تلاشی منسجم و نظام‌مند در راستای توسعه دانش موجود درباره موضوع‌هایی است که با آنها سروکار داریم. پژوهش کوششی است برای یافتن بهترین راهکارهای ممکن برای حل مشکلات موجود در عرصه‌های زندگی. موفقیت در تمام فعالیت‌های مربوط به توسعه صنایع، کشاورزی، خدمات و غیره به نحوی به گسترش فعالیت‌های پژوهشی بستگی دارد. در واقع پژوهش یکی از محورهای مهمی است که ضامن پیشرفت و توسعه پایدار در هر کشور به شمار می‌آید. اگر پژوهشی صورت نگیرد دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد. بدون انجام پژوهش امور آموزشی نیز از پویایی و نشاط لازم برخوردار نخواهد بود.

در همین راستا، این دفترچه راهنما جهت تبیین بیشتر فرآیند پژوهش در بستر الکترونیکی در مؤسسه آموزش عالی مهر البرز تدوین و ارائه می‌گردد.

پژوهشگر کیست؟

پژوهشگر فردی است که با استفاده از روش‌های علمی در صدد رسیدن به شناختی تازه از مسائل و مفاهیم مختلف است. او با استفاده از ابزارهای گوناگون به مشاهده دقیق‌تر و عمیق‌تر پدیده‌های اطراف خود می‌پردازد. پژوهشگر با نگاهی نقادانه و موشکافانه به پیرامون خود می‌نگرد و برای رفع مشکلات جامعه و ارائه بهترین راهکارهای عملی اطلاعات موثقی را در اختیار متولیان امور قرار می‌دهد.

معاونت پژوهشی مؤسسه آموزش عالی مهر البرز

معاونت پژوهشی، مسئول ارائه رهنمودهای علمی و تخصصی مناسب برای گسترش و توسعه پژوهش می‌باشد. پیشنهاد و تهیه آیین‌نامه‌های گوناگون پژوهشی، برقراری ارتباط علمی با دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور، همکاری در ارائه خدمات علمی، فرهنگی و اجتماعی به جامعه از طریق اجرای طرح‌های پژوهشی کاربردی، برگزاری و همکاری در برگزاری سمینارها و همایش‌های علمی، برگزاری وبینارها و کارگاه‌های آموزشی و پژوهشی جهت توانمندسازی علمی و مهارتی دانشجویان، انتشار یافته‌های علمی و نظارت بر تمام امور پژوهشی مؤسسه، کنترل و ارتقاء کتابخانه الکترونیکی مؤسسه جزئی از فعالیت‌های معاونت پژوهشی می‌باشد.

تفاوت دانشجویان آموزش محور و پژوهش محور در مؤسسه

کلید دانشجویان پذیرفته شده در مقطع کارشناسی ارشد مؤسسه آموزش عالی مهر البرز بصورت آموزش محور پذیرفته می‌شوند. در ترم سوم با توجه به علاقه دانشجو به پژوهش، دارا بودن معدل بالاتر از ۱۷ و تعیین موضوع تحقیق با نظر استاد راهنما و نهایتاً با تأیید فرم شماره ۲ پایان‌نامه در جلسه گروه به وضعیت پژوهش محوری تغییر خواهد کرد. همانطور که در شکل ۱ نشان داده شده است، در ترم چهارم دانشجویان پژوهش محور ۶ واحد پایان‌نامه خواهند داشت و دانشجویان آموزش محور بجای پایان‌نامه دو درس تخصصی ۳ واحدی که در اکثر رشته‌ها یکی از دروس، سمینار ۲ می‌باشد اخذ خواهند نمود.

شکل ۱- تفاوت دانشجویان پژوهش محور و آموزش محور

چگونگی انجام پژوهش برای دانشجویان آموزش محور

نظر به اهمیت پژوهش در مقاطع تحصیلات تکمیلی، سیاست معاونت پژوهشی مؤسسه بر ایجاد زیر ساخت لازم برای انجام تحقیق و پژوهش حتی برای دانشجویان آموزش محوری که به دلایل مختلف امکان پژوهش محوری را ندارند، می باشد. بدین منظور درس روش تحقیق زمینه لازم را برای انتخاب موضوع تحقیق مورد علاقه و ترجیحاً مرتبط با زمینه کاری دانشجویان فراهم می آورد. سپس با توجه به موضوع تحقیق منتخب، با نگارش و تکمیل فرم پروپوزال که مقدمه یک تحقیق می باشد، آشنا می گردد. دانشجویان آموزش محور در نیمسال چهارم تحصیلی با اخذ درس سمینار ۲ می توانند موضوع تحقیقی که پروپوزال آن در درس روش تحقیق نهایی شده است را با راهنمایی اساتید و دستیاران آموزشی-پژوهشی با تجربه در امر تحقیق به اتمام برسانند. همچنین با توجه به هدف اصلی درس سمینار ۲ که آشنایی با مقاله نویسی می باشد، امکان نگارش مقاله و چاپ مقالات در کنفرانس ها یا مجلات برای دانشجویان ایجاد می گردد. بنابراین با اجرای این فرآیند، دانشجویان آموزش محور نیز با فرآیند تحقیق و نگارش و چاپ مقاله کاملاً آشنا شده و می توانند رزومه تحصیلی خود را درخشان تر نموده تا در صورت تمایل به ادامه تحصیل در مقطع دکتری شانس رقابت با دیگر دانشجویان را داشته باشند.

ویژگی های دانشجویان پژوهش محور

- علاقمندی و انگیزه برای انجام تحقیق و چاپ مقاله
- پیگیر بودن
- داشتن نظم و انضباط
- اختصاص زمان کافی

اصول انتخاب موضوع تحقیق

- اطمینان از علاقمندی به موضوع تحقیق
- دقت در انتخاب موضوع، بمنظور پیگیری با انگیزه بیشتر
- ترجیحاً انتخاب موضوع تحقیق در درس روش تحقیق همراستا با موضوع پایان نامه (برای دانشجویان علاقمند به پژوهش محوری)
- انتخاب موضوع مناسب با استفاده از اطلاعات جمع آوری شده در درس روش تحقیق
- امکان استفاده از بخشی از مطالعات انجام شده در روش تحقیق در تدوین پایان نامه

روش انتخاب موضوع پایان نامه

- **توسط دانشجو**
- در صورت علاقمندی به یک موضوع، امکان طرح موضوع با استاد راهنما وجود دارد.
- تشخیص مناسب بودن موضوع، متناسب بودن موضوع با دوره آموزشی بر عهده استاد راهنما است.
- **توسط استاد راهنما**
- انتخاب موضوع پایان نامه از فهرست عناوین موضوع پایان نامه های استاد راهنما
- تشریح موضوع، اهداف، ابعاد تحقیق، مراحل انجام تحقیق و توانائی های جانبی مورد نیاز توسط استاد راهنما

اصول انتخاب استاد راهنما

- انتخاب استاد راهنما از مراحل بسیار مهم در انجام یک پایان نامه است.
- در انتخاب استاد راهنما:
- دانشجو لازم است شناخت مناسبی از استاد راهنما کسب نماید.
- با روش کار و علاقه مندی های فنی و علمی وی آشنا شود.

با بررسی مواردی چون:

- مطالعه مطالب علمی - فنی (کتابها، مقالات) منتشر شده (رزومه استاد)
- شیوه راهنمایی دانشجویان قبلی
- پایان نامه های دانشجویان قبلی
- مراجعه به استاد راهنمای مورد نظر و اظهار تمایل برای انجام پایان نامه

مراحل اجرای پایان نامه

همچنین فرآیند اجرای پایان نامه شامل مراحل است که در شکل ۲ به آن اشاره شده است.

شکل ۲- مراحل اجرای پایان نامه

❖ شرایط دانشجو برای پژوهش محوری

دانشجویانی که علاقمند به پژوهش محور شدن هستند، بایستی دارای ویژگی های زیر باشند:

- جزو ۲۰-۳۰٪ دانشجویان برتر در رشته تحصیلی
- در مرحله اول تأیید و نهایی شدن موضوع پایان نامه و فرم شماره ۱ توسط استاد راهنما و مدیر گروه و در مرحله دوم تأیید نهایی فرم شماره ۲ توسط استاد راهنما و جلسه گروه آموزشی

❖ اخذ تأییدیه اصالت موضوع پایان نامه از ایرانداک

مجلس شورای اسلامی در تبصره نه قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» مصوب ۳۱ مرداد ۱۳۹۶، کاربرد این سامانه را برای پیشنهادها (پروپوزالها)، پایان نامهها، و رسالهها در حوزههای علمیه و همچنین دانشگاهها، پژوهشگاهها، و مؤسسههای آموزش عالی، پژوهشی، و فناوری دولتی و غیردولتی کشور الزام کرده است.

برای استفاده از سامانه همانند جو در ایرانداک دانشجویان بایستی به سایت <https://irandoc.ac.ir/> مراجعه نموده و به عضویت این سامانه در آیند و از آن پس با ورود به سامانه، عنوان تحقیق و کلمات کلیدی خود را بارگذاری و نتیجه همانندجویی را در کوتاهترین زمان بصورت ایمیل دریافت کنند. جهت ارسال رونوشت نتیجه همانند جو به آموزش و استاد راهنما، بایستی ایمیل استاد راهنما و کارشناس آموزش مربوطه در درخواست ارائه گردد.

❖ ارائه گزارش پیشرفت پایان نامه

فرم های ارزشیابی پیشرفت پایان نامه (FTR40) به منظور هدایت بهتر پایان نامه ها و افزایش ارتباط دانشجویان و اساتید راهنما، در دو مرحله توسط دانشجو تکمیل و بعد از تأیید استاد راهنما و مدیر گروه برای معاونت پژوهشی ارسال می گردد. فرم های تکمیل شده حداکثر در دو زمان ۱۵ خرداد و ۱۵ شهریور بایستی برای معاونت پژوهشی ارسال شود. فرم ها توسط مدیر گروه به ایمیل پژوهش ro@mehrabborz.ac.ir بایستی ارسال گردد. در صورتیکه روند پیشرفت پایان نامه در هر یک از دو مرحله مطابق شکل ۳ قابل قبول نباشد بایستی توسط استاد راهنما و مدیر گروه، دلایل عدم پیشرفت بررسی و به اطلاع معاونت پژوهشی رسانده شود. همچنین اگر در صورت عدم پیشرفت پایان نامه تا ۱۵ شهریور، مدیر گروه با حضور استاد راهنما و دانشجو، طی جلسه ای دلایل و موانع پیشرفت پایان نامه بررسی و به صورت مکتوب همراه با تأیید تمدید پایان نامه به آموزش و معاونت پژوهشی ارسال می گردد.

شکل ۳- برنامه جامع هدایت پایان نامه

❖ چاپ مقالات معتبر

نمره تشویقی جهت استخراج مقاله (چاپ یا پذیرش) از پایان نامه طبق مصوبه شورای تحصیلات تکمیلی به شرح زیر می باشد:

مقاله ISI : ۱/۵ نمره، مقاله علمی-پژوهشی: ۱ نمره، مقاله علمی- ترویجی: ۰/۷۵ و همایش های علمی معتبر: ۰/۵.

حمایت از انتشار مقالات دانشجویان

در راستای تشویق و حمایت از دانشجویان همچنین افزایش مشارکت آنان در امر پژوهش و ارائه مقاله در مجامع ملی و بین المللی و ارتقاء سطح علمی ایشان، مؤسسه آموزش عالی مهر البرز نتایج حاصل از تحقیقات دانشجویان که به صورت مقاله در مجلات و کنفرانس های معتبر داخلی و خارجی منتشر گردد، مطابق با آیین نامه RRP06 مورد حمایت قرار می دهد.

حمایت از پایان نامه های دانشجویی در حوزه اولویت های پژوهشی مؤسسه

مؤسسه در راستای تعریف پژوهش های کاربردی با رویکرد پاسخ به نیازهای فضای آموزش الکترونیکی کشور به صورت عام و به صورت خاص، مطابق با آیین نامه حمایت از پایان نامه های دانشجویی در حوزه اولویت های پژوهشی مؤسسه RRP 05 ، از پایان نامه هایی که در این زمینه ها باشند، حمایت مالی می نماید. در این آیین نامه، شرایط تعریف پایان نامه ها در حوزه های اولویت دار مؤسسه و همینطور فرآیند ارزیابی و حمایت از این پایان نامه ها تبیین شده است.

زیرساختهای پژوهشی برای دانشجویان

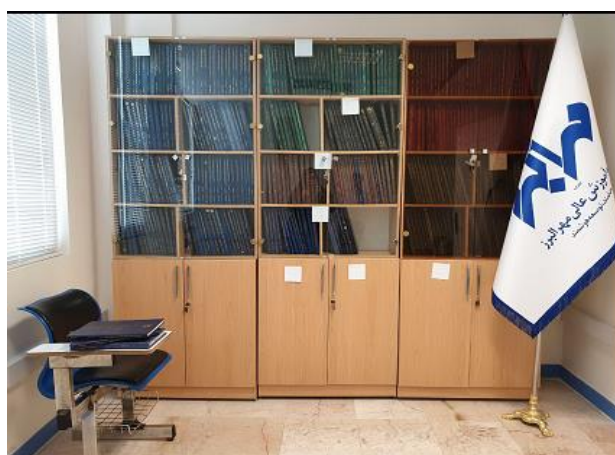
زمانی کتابخانه دانشگاه تنها به عنوان مخزنی برای نگهداری مجموعه کتب تلقی می شد و در روند آموزشی نقش جنبی داشت، امروزه با تحولات چشمگیری که در دیدگاه مسئولین، پژوهشگران، اعضای هیأت علمی و دانشجویان دانشگاه به وجود آمده اکنون دانشگاهیان کتابخانه دانشگاهی را به عنوان نیروی فعال در آموزش و پژوهش می شناسند. همچنین کتابخانه محدود به کتابخانه های فیزیکی نمی شود، بلکه حجم عظیمی از اطلاعات در مجلات، کتب و گزارش ها بصورت الکترونیکی در اختیار دانشجویان در هر زمان و مکان وجود دارد. مؤسسه آموزش عالی مهر البرز نیز بنا به ماهیت و ویژگی آموزش و پژوهش در بستر الکترونیکی، دارای کتابخانه دیجیتالی شکل ۴ و کتابخانه فیزیکی برای پایان نامه دانشجویان شکل ۵ می باشد.

به منظور تأمین کتب، مقالات و محتوای پژوهشی مورد نیاز اساتید، کارکنان و دانشجویان مؤسسه آموزش عالی مهر البرز، قراردادی با سامانه سمتاک (سامانه مقاله ها و نسخه های تمام متن الکترونیکی کشور) منعقد شده است که کاربران پس از ثبت نام، می توانند وارد سایت شده و حسب نیاز خود، کتب یا مقالات مورد نیاز خود را دانلود نمایند.

شکل ۴- دسترسی به راهنمای ثبت نام در کتابخانه دیجیتال مؤسسه در پرتال

شکل ۵- کتابخانه فیزیکی (پایان نامه ها)

انجمن های علمی مؤسسه

انجمن علمی دانشجویی امکانی است برای تمرین داوطلبانه فعالیت های علمی در قالب کار گروهی؛ دانشجویان با اهداف علمی و تخصصی گرد هم می آیند و با فعالیت در انجمن های علمی زمینه رشد خود را نیز فراهم می آورند. همچنین در این انجمن ها امکان تعمیق و ترویج علم در فضای دانشگاه و فرصتی برای پیاده سازی آموخته ها و مشاهده نتایج آن در عمل نیز ایجاد می گردد.

فعالیت هایی که در این انجمن های علمی صورت می گیرد، شامل موارد ذیل می گردد:

- همکاری در تولید و انتشار مقالات علمی و نشریات الکترونیکی
- برگزاری دوره های آموزشی تکمیلی، تقویتی و تشکیل کارگاه های تخصصی
- برنامه ریزی و اجرای بازدیدهای علمی از مراکز علمی، صنعتی و فناوری
- ایجاد کمپین های آموزش محیط زیست
- همکاری در برگزاری سمینارها و کارگاه های آموزشی

امتیازهای عضویت در انجمن نیز به شرح زیر می باشد:

- امکان شرکت در دوره های آموزشی دانشجویی برگزار شده مؤسسه برای اعضای انجمن با تخفیف ۵۰٪
- تخصیص اعتبار کمک هزینه تدوین و انتشار مقالات کنفرانسی و علمی-پژوهشی مرتبط با حوزه تحصیل (مستخرج از فعالیت در انجمن های علمی مؤسسه) تا سقف ۲ برابر اعتبار مصوب آیین نامه حمایت از مقالات دانشجویان مؤسسه
- اولویت بکارگیری اعضای انجمن ها برای دستیاری آموزشی
- امتیازات ویژه جهت تغییر وضعیت آموزشی به پژوهشی در صورت علاقمندی دانشجویان (بر اساس فعالیت)
- امکان شرکت در کنفرانس های مورد حمایت مؤسسه تا سقف ۵۰ درصد تخفیف، علاوه بر تخفیف اعلام شده برای سایر دانشجویان مؤسسه
- اولویت شرکت در برنامه های فرهنگی دانشجویی و بازدیدهای علمی برگزار شده توسط مؤسسه برای اعضای انجمن علمی

مهرالبرز؛ نخستین دانشگاه الکترونیکی ایران

www.mehralborz.ac.ir

021-57658

تهران - خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فکوری،

خیابان صالحی، تقاطع دانش ثانی، شماره ۳۶